

Oversat fra spansk af Sara Høyrup

MARIO VARGAS LLOSA: DAGBOG FRA IRAK 4
Et fad med hvide bønner

Serie på 7 artikler trykt i dagbladet *Politiken* august 2003 (uddrag)

Qays 3ulīwī er en iraker på 37 år, der får et ildebefindende, hver gang han på et bord ser en bønneret med det, som vi i mit hjemland Peru kalder hvide *frejoles*. Det skyldes noget, der skete for atten år siden – men som Qays 3ulīwī vil huske, så længe han lever og måske langt ind i døden.

Den ranke og kraftige mand med det brede ar tværs over panden var nitten, da det skete. En dag blev han taget med ved en af de razziaer, som Saddam Husseins politiske politi rutinemæssigt foretog i studentermiljøerne. Han blev taget med til sikkerhedspolitiet Mukhabarā(t)s hovedkontor i Bagdad. Morgenen efter gav politifolkene sig til at torturere ham, før de overhovedet var begyndt at udspørge ham. Også det var den sædvanlige fremgangsmåde. De hængte ham op i armene som et får, der skal slagtes – og lidt efter begyndte de at give ham elektriske stød, mens de forhørte ham. Elektroderne blev aktiveret ved tryk på en knap af chefen for de tre politifolk, der befandt sig rundt om Qays 3ulīwī i halvmørket i det trange kælderrum. De startede med små, rytmiske stød i benene. Efterhånden flyttede de elektroderne opad, indtil de kom til kroppens mest følsomme zoner: anus, penis og testiklerne.

Det, som Qays 3ulīwī husker fra denne første formiddag af mange, er ikke sine egne smertensskrig eller lugten af svedent kød fra hans egen krop. Det, han husker, er, at hans voldsmænd undertiden glemte ham og blev opslugt af private samtaler om deres familier eller ligegyldige emner – mens Qays 3ulīwī hang i luften som et åbent sår og var ved at falde fra hinanden. Han ville besvime, men kunne ikke. Efter en halv dag fik de tre håndlangere bragt deres frokost: et fad med dampende hvide bønner. Qays 3ulīwī mindes tydeligt den liflige mados, der trængte ind i hans næsebor, mens han hørte mændene diskutere hvilken af sikkerhedspolitiets kokke, der var bedst til at lave denne ret. Efter nogen tid og uden at holde inde med sit tyggeri, kom chefen i tanker om manden, der hang ved siden af dem. Som for at rense

sin professionelle samvittighed skyndte han sig at trykke på knappen, og denne gang fik Qays 3ulīwī stød i hjernen. Siden da har han ikke kunnet se eller lugte kogte, hvide bønner uden at blive svimmel.

Qays 3ulīwī blev dømt til livstidsfængsel, men var heldig og tilbragte kun otte år – fra 1987 til 1995 – i Abu Ghraib-fængslet lidt uden for Bagdad, stedet hvor den værste tortur og de fleste politiske mord fandt sted. Qays 3ulīwī slap fri takket være en amnesti. Siden Saddam Husseins fald har han arbejdet som frivillig i den Forening af Tidligere Fanger, som jeg besøger, og som blev oprettet umiddelbart efter regimets fald. Foreningen holder til i en forfalden kæmpevilla i al-Kadhimiya-kvarteret, på en mole ved Tigris-flodens bred. Der gik byens borgere i mere fredelige tider tur om aftenen, når solen farvede himmelen rød, lige inden den sank ned under horisonten. (...)